

علی جاویدی آل سعدی، جمشید آتابای، امیر نجف زاده، اسماعیل کشاورز، سجاد قلی زاده شاهین آباد، جباربردی سبحانی، داود احمدی موسی آباد، مهرداد سیرابی سرورانی، فرناش قهرمانی، حسین کلکی، علی مهری ازندریانی، عبدالجلیل زیتونلی، سیروس قدیری، امیر رسولی، جعفر امیرفرجی، علی اشرف خسرویانی، موسی امیرفرجی، علی رضا جهانگیری، حسن حیدری، علی بردبار، رضا باتمانی، محمد مهری، نظام اکبری، محمد حیدری، مصطفی مهران زاده، عیسی امیرفرجی، صلاح الدین رحیمی، مهدی سرکاری، طالب مرادی، فاروق امینی، حسین مقدم، روح اله عبدالهی، احمد سلمانی، کزّال محمودی باشیرات، حسین رشیدی، عباس عبداللّهی، ارسلان محمودی، قدرت الله نادری، فایق امینی، طالب رسولی، خلیل منصوری، مولود اسدی، خالد البوغیش، مهدی حسنی، فیروز میرزائی، حمید وزیرنیا، مهدی فتحی تنگ ریزی، مرتضی واعظی، محسن خنجری، حسین خنجری، محمدرضا معینی، عبدالمطلب احمدی باصری، افشین تکه چی ساوجبلاغی، محمد بهرامی، محسن مقدم، میلاد پیرمردوندچگینی، ابراهیم قهرمانی، فریق فرجی، محمود خالدی، عزیزاله سیفی، عباس ایمانی، سعید رحمانی، محمد بهمنی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۴ آیین نامه اجرایی بند «ث» ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۷،۷،۱
گردش کار: شاکیان به موجب دادخواست هایی جداگانه با متن مشابه ابطال ماده ۴ آیین نامه اجرایی بند «ث» ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۷،۷،۱ را خواستار شده اند و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده اند که:

"مستند به اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، هیأت وزیران حق دارد برای انجام وظایف اداری و تأمین اجرای قوانین و تنظیم سازمان های اداری به وضع تصویب نامه و آیین نامه بپردازد. هر یک از وزیران در حدود وظایف خویش و مصوبات هیأت وزیران حق وضع آیین نامه و صدور بخشنامه را دارد ولی مفاد این مقررات نباید با متن روح قوانین مخالف باشد.

به استناد مفاد بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵،۱۱،۱۰ به مجلس شورای اسلامی، اجازه داده شده است تا با تأیید و تشخیص سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کامیون های مورد نیاز که استانداردهای روز را دارا بوده و عمر کمتر از ۳ سال داشته باشند مشروط به وجود خدمات پس از فروش قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو مصوب ۲۳ خرداد ماه ۱۳۸۶ وارد کشور شوند و در ادامه این بند آمده است که دولت مجاز است در این رابطه تخفیفات و تسهیلات گمرکی را اعمال کند و استفاده از این تخفیفات مشروط به خروج یک کامیون فرسوده با عمر بیشتر از بیست و پنج سال به ازای هر کامیون وارداتی است.

همانطور که مشخص است برای واردات هر دستگاه کامیون صرفاً ۳ شرط اصلی از سوی مجلس شورای اسلامی در قانون پیش بینی شده است. الف) دارا بودن استانداردهای روز، ب) عمر کمتر از ۳ سال، ج) وجود خدمات پس از فروش هیأت وزیران علاوه بر اینکه در ماده ۲ آیین نامه اجرایی بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه توسعه کشور (موضوع مصوبه شماره ۸۷۶۱۵-۵۵۲۸۴ مورخ ۱۳۹۷،۷،۴) نسبت به اعلام شرایط کامیون های وارداتی به کشور در سه بند (الف)، (ب) و (پ) اقدام نموده است. در ماده ۴ آیین نامه مذکور، واردات هر یک دستگاه کامیون به کشور را منوط به اسقاط حداقل یک دستگاه کامیون که از زمان ساخت آن بیش از ۲۵ سال گذشته باشد نموده است که شرط مندرج در این ماده (ماده ۴ آیین نامه اجرایی بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه توسعه کشور) در مخالفت صریح با نص و روح قانون احکام دائمی برنامه توسعه کشور می باشد.

با عنایت به اینکه مستند به بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه توسعه کشور شرط اسقاط یک دستگاه کامیون فرسوده، صرفاً برای استفاده از تسهیلات و تخفیف در سود بازرگانی کامیون های وارداتی است نه شرط ورود کامیون ها به کشور و تأیید مطالب فوق توسط معاون قضایی دادستان کل کشور در نامه ارسالی به معاون اول رئیس جمهور و تذکر کتبی دبیر اول کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی و نماینده محترم مردم مراغه و عجب شیر در مجلس شورای اسلامی در خصوص این موضع به وزرای مربوطه به وضوح بیان شده است.

لذا با عنایت به موارد فوق مستند به اصل ۱۳۸ قانون اساسی و در راستای احقاق حقوق قشر زحمت کش رانندگان و کوتاه کردن دست سوداگرانی که با احتکار، مبلغ یک عدد کامیون اسقاطی را به شدت افزایش داده اند و مانع پلاک و شماره گذاری ۱۵ هزار دستگاه کامیون وارداتی شده اند به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، ابطال آن قسمت از ماده ۴ آیین نامه شماره ۸۷۶۱۵-۵۵۲۸۴ هـ-۱۳۹۷،۷،۱ هیأت وزیران که واردات کامیون به کشور را منوط به اسقاط یک دستگاه کامیون نموده و مغایر با شروط تعیین شده در بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵،۱۱،۱۰ مجلس شورای اسلامی است، مورد استعدا می باشد."

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

"وزارت راه و شهرسازی- وزارت امور اقتصادی و دارایی- سازمان برنامه و بودجه کشور
هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۷،۷،۱ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های راه و شهرسازی و امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور و به استناد بند (ث) ماده (۳۰) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور- مصوب ۱۳۹۵- آیین نامه اجرایی بند مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی بند (ث) ماده (۳۰) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور

.....

ماده ۴- واردات هر یک دستگاه کامیون منوط به اسقاط حداقل یک دستگاه کامیون که از زمان ساخت آن بیش از بیست و پنج سال گذشته باشد و با ظرفیت حداکثر سه تن کمتر از ظرفیت کامیون وارداتی می باشد.

تبصره ۱- کامیون مورد اسقاط باید دارای معاینه فنی معتبر در زمان اسقاط باشد.

تبصره ۲- به ازای اسقاط هر کامیون موضوع این ماده سود بازرگانی کامیون وارداتی بیست و پنج درصد (۲۵٪) کاهش می یابد.

..... - معاون اول رئیس جمهور"

در پاسخ به شکایت مذکور، سرپرست اداره کل حقوقی وزارت راه و شهرسازی به موجب نامه شماره ۵۶۸۷۵،۷۳۰ مورخ ۱۴۰۱،۴،۱۳، لوایح شماره ۵۶۵۲۵،۷۵،۳ مورخ ۱۴۰۱،۴،۱۱ مدیرکل دفتر حقوقی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای و شماره ۳۹۳۱،۷۱،۶ مورخ ۱۴۰۱،۴،۱ سرپرست مرکز ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت وزارت راه و شهرسازی را ارائه کرده است. مشروح دفاعیات به قرار زیر است:

"با توجه به اینکه در بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور ورود کامیون های مورد نیاز کشور بنا به تأیید و تشخیص سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای تجویز شده است و نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی جاده ای از اولویت های سازمان بوده است بر این اساس به نظر این ستاد حکم ماده ۴ آیین نامه اجرایی بند (ث) ماده ۳۰ قانون یاد شده مبتنی بر رویکرد نوسازی و خروج ناوگان فرسوده از چرخه حمل و نقل کشور انشاء یافته است. البته واضح آیین نامه در تبصره ۲ ماده ۴ آیین نامه اجرایی ... تخفیفات و تسهیلات تجویزی قانونگذار را جهت تحقق هدف موصوف اعمال نموده است. بنابراین تمامی اقدامات صورت گرفته مطابق و در راستای قانون و مقررات مربوطه انجام شده و وزارت متبوع تخلفی از این حیث انجام نداده است. لذا نظر به مفهوم مخالف مواد (۱۰) و (۱۲) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری بدیهی است شکایت حاضر فاقد وجاهت قانونی و محکوم به رد است. لذا رد شکایت مطروحه مورد استدعاست."

علی رغم ابلاغ دادخواست و ضمائم آن به معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری (امور حقوقی دولت)، تا زمان رسیدگی به پرونده در جلسه هیأت عمومی پاسخی از طرف آن مرجع واصل نشده است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۱/۹/۲۲ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

براساس بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب سال ۱۳۹۵ مقرر شده است: «اجازه داده می شود با تأیید و تشخیص سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای، کامیون های مورد نیاز که استانداردهای روز را دارا بوده و عمر کمتر از سه سال داشته باشند مشروط به وجود خدمات پس از فروش موضوع قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان خودرو مصوب ۱۳۸۶/۳/۲۳ وارد شود. دولت مجاز است در این رابطه تخفیفات و تسهیلات گمرکی را اعمال کند. استفاده از این تخفیفات منوط به خروج یک کامیون فرسوده با عمر بیش از بیست و پنج سال به ازای هر کامیون وارداتی است...» بنابراین بر مبنای بند قانونی مذکور، اولاً واردات کامیون های مورد نیاز کشور که استانداردهای روز را دارا بوده و عمر کمتر از سه سال و خدمات پس از فروش داشته باشند، مجاز است و ثانیاً دولت مجاز است در جریان واردات کامیون های مزبور تخفیفات و تسهیلات گمرکی را اعمال کند و استفاده از این تخفیفات منوط به خروج یک کامیون فرسوده با عمر بیش از بیست و پنج سال به ازای هر کامیون وارداتی است و در نتیجه براساس بند قانونی فوق، واردات هر یک کامیون منوط به خارج کردن یک کامیون فرسوده نیست، بلکه استفاده از تخفیفات و تسهیلات گمرکی برای وارد کردن هر یک کامیون به اسقاط یک کامیون منوط شده است و ممکن است افرادی بخواهند کامیون وارد کرده و از تخفیفات و تسهیلات گمرکی استفاده نکنند و طبعاً در این فرض مشمول حکم مربوط به لزوم اسقاط یک کامیون فرسوده نمی شوند و در عین حال افرادی نیز که می خواهند کامیون وارد کرده و از تخفیفات و تسهیلات گمرکی استفاده کنند، طبق قانون صرفاً مکلف به خارج کردن یک کامیون فرسوده با عمر بیش از بیست و پنج سال به ازای هر کامیون وارداتی شده اند و تعیین این شرط اضافی که ظرفیت کامیون اسقاطی باید حداکثر سه تن کمتر از ظرفیت کامیون وارداتی باشد، فراتر از حکم قانونگذار است. بنا به مراتب فوق، اطلاق ماده ۴ آیین نامه اجرایی بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۷/۷/۱ هیأت وزیران که براساس آن مقرر شده است: «واردات هر یک دستگاه کامیون منوط به اسقاط حداقل یک دستگاه کامیون که از زمان ساخت آن بیش از بیست و پنج سال گذشته باشد و با ظرفیت حداکثر سه تن کمتر از ظرفیت کامیون وارداتی می باشد»، در فرضی که آن دسته از واردکنندگان کامیون را نیز که متمایل به استفاده از تخفیفات و تسهیلات گمرکی نیستند، ملزم به اسقاط یک کامیون به ازای هر کامیون وارداتی می کند، خارج از حدود اختیار بوده و با بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب سال ۱۳۹۵ مغایرت دارد و تعیین این شرط نیز که کامیون اسقاطی باید حداکثر سه تن کمتر از ظرفیت کامیون وارداتی باشد، هم نسبت به گروه مزبور و هم نسبت به کسانی که می خواهند کامیون وارد کرده و از تخفیفات و تسهیلات گمرکی هم استفاده کنند، خارج از حدود اختیار و مغایر با بند (ث) ماده ۳۰ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود./

حکمتعلی مظفری

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری